

ASTROMAYMUN HAM ÖLDÜ

NASA, insanlı uzay uçuşlarına başlamadan önce 31 Ocak 1961 yılında uzaya "Ham" adlı, yanda fotoğrafı görülen maymunu göndermişti. Bu sevimli yaratık 17 Ocak 1962 günü 26 yaşında iken hayata gözlerini yumdu. Ham, zeki ve iyi huylu olmasından dolayı, altı astromaymun arasından özellikle seçilmişti. Uzay uçuşu sırasında zihinsel ve fiziksel hünerlerini sınamak için laboratuvarında eğitilirken, renkli ışıklara çeşitli kolları çekerek yanıt vermeyi öğrenmişti, çünkü doğru yanıt vermediğinde, ayaklarına elektrik akımı veriliyordu.

16 dakika 29 saniyelik uçuşu sırasında bir takım sorunlar çıkmıştı. Planlanan hızdan 2.330 km/saat daha hızlı ve yine planlanan yükseklikten 67 km. daha yukarıya uçmuştu. Bu durum ise Ham'ın daha büyük bir ivmeyle karşılaşmasına ve ağırlıksız ortamda daha uzun süre kalmasına neden olmuştu. Ayrıca dünyaya döndüğünde (denize indirilmişti), uzay kapsülü, kurtarılmadan önce 1.700 kilo deniz suyu ile dolmuştu. Fakat Ham, görevini en iyi şekilde yerine getirmişti. Kapsülden çıkarken sırtıyordu ve ar-

mağan olarak verilen bir elma ve yarım portakalı yiyordu. Bu deneyin arkasından, 5 Mayıs 1961'de Alan Shepard, benzer bir araçla ABD'nin ilk insanlı uzay uçuşuna çıktı.

Ham, hayatının son günlerini Kuzey Karolina Devlet Hayvanat Bahçesi'nde geçirmekteydi. Öldüğü sabah gayet güzel yemek yiyen maymun, öğleden sonra 3.30'da normal gözükürken, 15 dakika sonra ölü bulundu. Ölümü, kalp ve damar yetersizliğine bağlandı. Fakat yine de Hava Kuvvetleri doktorları, uzay uçuşunun olası etkileri olabilir düşüncesi ile maymunun vücudunu ayrıntılı bir şekilde incelediler.

Apollo 9'un astronotu David Scott, araç dışı çalışmaları yapmak için uçuşun dördüncü günü aracın kapısını açıp dışarı çıkarken görülmektedir.

şayacağı, öyle , yemek yemenin olanaksızlaşacağı ve düşünme yeteneğinin bozulacağı bile söylenmişti.

Bu düşüncelerin ışığı altında, ilk olarak, Yuri Gagarin Vostok ile Alan Shepard Merkür uzaya gitmeden önce, hem ABD hem de SSCB, birçok hayvanları uzaya göndererek, ileri sürülen tezlerin doğruluğunu denemek zorunda kaldılar. Deneylerin sonunda ağırlıksız ortamın umulmayacak şekilde, daha doğrusu önerilen olumsuz tezlere göre iyi olduğu anlaşıldı. Bununla beraber, insan vücudunda önemli bir takım değişiklikler, ilk uçuşlarda bile hemen fark edildi. Bu değişikliklerin ne kadar sürdüğü ve uzun zaman aralığında ne denli önemli oldukları, hem ABD'deki hem de SSCB'deki uzay tıbbi uzmanlarınca yoğun bir şekilde araştırılmaktadır.

Gelecek sayımızda, astronotlarda görülen bu değişiklikleri ayrıntılı bir şekilde vereceğiz.